

**Збірник наукових матеріалів
XXXV Міжнародної науково-практичної
інтернет - конференції
*el-conf.com.ua***

***«СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ
ДОСЛІДЖЕНЬ»***

28 жовтня 2019 року

Частина 4

м. Вінниця

ХАРАКТЕРИСТИКА ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ В МЕЖАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЧАСТИНИ БАСЕЙНУ Р.ПРУТ

Клівець Є.О.,

магістр природоохоронного факультету

Одеського державного екологічного університету

Романчук М.Є.,

к.геогр.н., доц. кафедри екології та охорони довкілля

Одеського державного екологічного університету

Річка Прут (на території української частини) перетинає дві області : Івано-Франківську та Чернівецьку. В межах Івано-Франківської області знаходиться 6 адміністративних районів (Верховинський, Косівський, Надвірнянський, Коломийський, Снятинський, Городенківський), а в Чернівецькій - 8 районів (Вижницький, Заставнівський, Кельменецький, Кіцманський, Новоселицький, Путильський, Сокирянський, Хотинський) із загальною площею в 5886,82 км² та 5798,4 км² відповідно. Не зважаючи на практично однакові площі в межах басейну, між цими територіями існує суттєві відмінності в характеристиці та кількості об'єктів ПЗФ.

Так, в межах басейну на території Чернівецької області знаходиться 135 об'єктів ПЗФ (загальною площею 92413,7 га), а на території Івано-Франківської області у півтора рази більше -209 об'єктів (площею 152890,2 га).

В табл. 1 надається розподілення об'єктів ПЗФ по районах. Як видно, цей розподіл дуже різниться. Так, наприклад, в Івано-Франківській області майже однакова кількість об'єктів знаходиться в Надвірнянському та Городенківському районах (відповідно 28 та 27 % від загальної кількості), але розташовані вони на різних за масштабом територіях: 5,2 та 13,1% від загальної площі відповідно.

Цікаво, що в Чернівецькій області на незначних територіях знаходиться майже найбільша кількість об'єктів ПЗФ: 14,8% об'єктів на площі, що складає 0,9% від загальної (Кіцманський район) та 13,3% об'єктів – на площі 0,6% від загальної (Хотинський район).

Таблиця 1 – Розподіл об'єктів ПЗФ в межах районів Івано-Франківської та Чернівецької областей (за автором)

Райони	Загальна кількість об'єктів ПЗФ	% від загальної кількості ПЗФ	Загальна площа ПЗФ, га	% від загальної площі ПЗФ
Івано-Франківська область				
Верховинський	22	11	71626,2	46,84
Косівський	35	17	52581,4	34,4
Надвірнянський	59	28	7953,6	5,2
Коломийський	21	10	626,84	0,41
Снятинський	15	7	110,11	0,07
Городенківський	57	27	19992,0	13,08
Всього	209	100	152890,2	100
Чернівецька область				
Вижницький	20	14,8	22319,0	24,2
Заставнівський	34	25,2	22465,55	24,3
Кельменецький	6	4,5	11319,1	12,2
Кіцманський	20	14,8	814,3	0,9
Новоселицький	4	3,0	21617	23,4
Путильський	25	18,5	11861,2	12,8
Сокирянський	8	5,9	1435,7	1,6
Хотинський	18	13,3	581,8	0,6
Всього	135	100	92413,7	100

Нами були побудовані пелюсткові діаграми по обох областях, які відображують розподіл територій та об'єктів природно-заповідного фонду за їх значенням, категоріями та типами. Загальна кількість та їх площа наведені на рис.1 та 2 для Івано-Франківської області і рис.3 та 4 – для Чернівецької (за автором). Всі об'єкти ПЗФ поділяються на об'єкти загальнодержавного та місцевого значення. До них належать: біосферні заповідники, національні

природні парки, регіональні ландшафтні парки, пам'ятки природи, заказники заповідні урочища, ботанічні сади, дендрологічні парки та парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва. В свою чергу заказники поділяються на ландшафтні, лісові, ботанічні, загально зоологічні, орнітологічні, ентомологічні, іхтіологічні, гідрологічні та загально геологічні, а пам'ятки природи – на комплексні ботанічні, лісові, зоологічні, гідрологічні та геологічні.

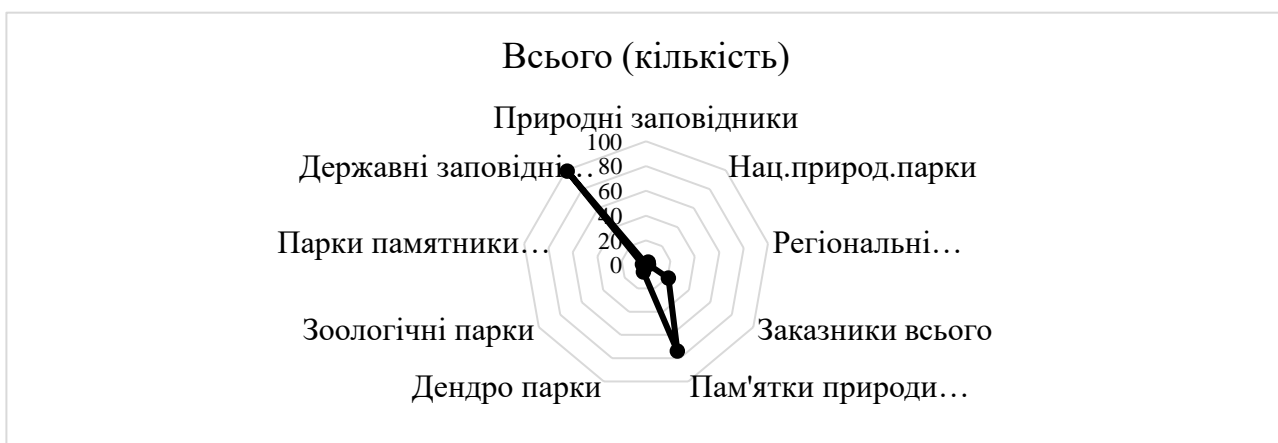

Рис.1- Розподіл об'єктів ПЗФ за їх кількістю (Івано-Франківська область)

Рис.2- Розподіл об'єктів ПЗФ за їх площею (Івано-Франківська область)

В межах Івано-Франківської області (на території басейну р.Прут) знаходиться 12 об'єктів загальнодержавного значення, загальною площею

139,04 тис. га та 197 об'єктів місцевого значення, загальною площею 13,85 тис. га. На території Чернівецької області визначено 19 об'єктів загальнодержавного значення, загальною площею 67,89 тис. га та 116 об'єктів місцевого значення, загальною площею 24,53 тис. га.

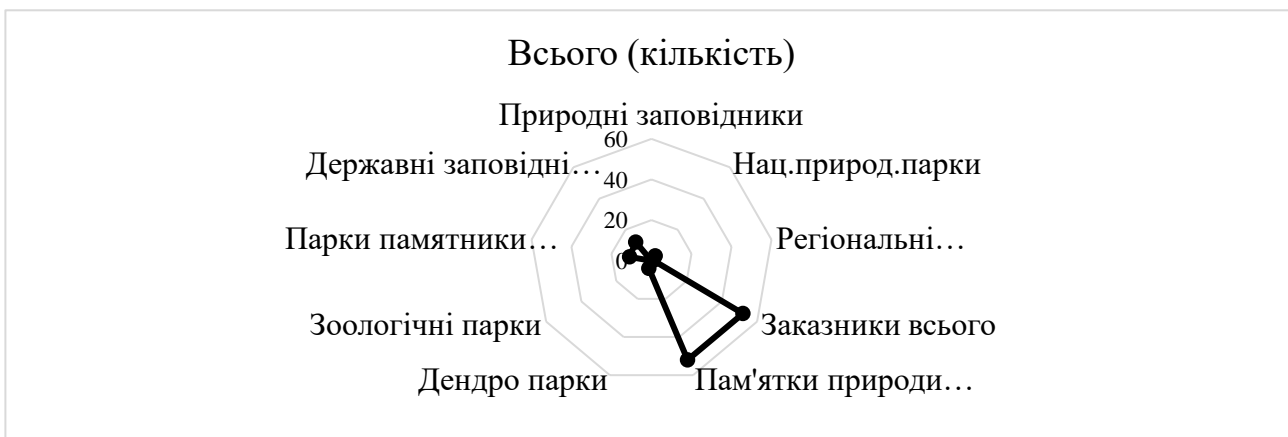

Рис. 3 - Розподіл об'єктів ПЗФ за їх кількістю (Чернівецька область)

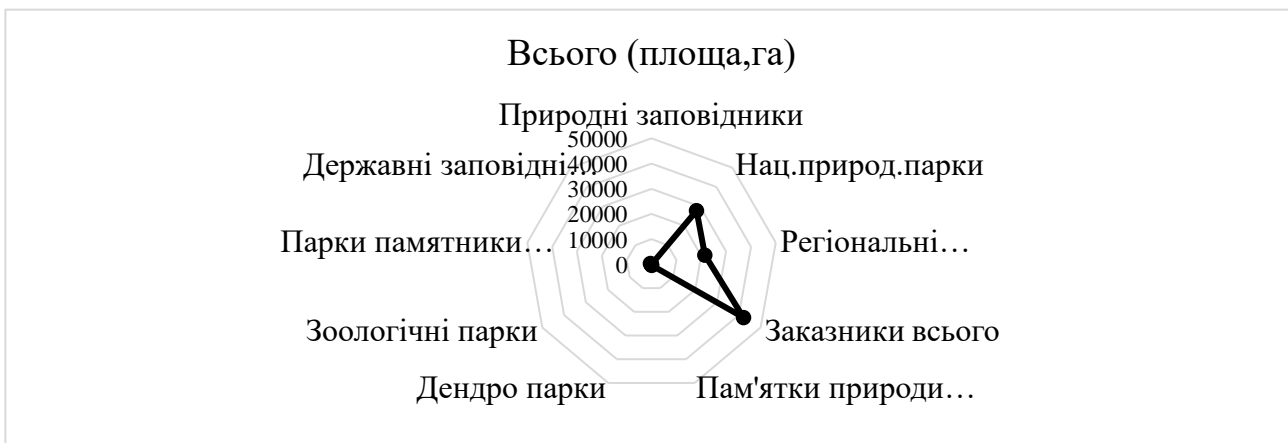

Рис. 4 - Розподіл об'єктів ПЗФ за їх кількістю (Чернівецька область)

Нами розраховані відносні показники, які були отримані щодо площі у 1000 км² (табл. 2). Варто зазначити, що середня щільність природоохоронних об'єктів по Івано-Франківській області (в межах басейну р.Прут) вище (35,5 од./1000 км²), ніж в Чернівецькій (23,3 од./1000 км²). Також видно, що найбільш висока щільність ПЗФ в Івано-Франківській області знаходиться (в порядку убутання): в Городенківському, Надвір'янському, Косівському районах і дорівнює або перевищує середнє по області значення. В

Чернівецькій області найбільша щільність в Заставнівському, Кіцманському, Путильському та Хотинському районах.

Відповідно до Закону України « Про природно-заповідний фонд України» ПЗФ охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення і використання [1].

Таблиця 2-Територіальна структура територій і об'єктів ПЗФ Івано – Франківської та Чернівецької областей за адміністративними одиницями (за автором)

Чернівецька область				Івано – Франківська область			
Райони	Кількість об'єктів ПЗФ	Площа району (в межах басейну) км ²	Щільність об'єктів ПЗФ, од./ 1000 км ²	Райони	Кількість об'єктів ПЗФ	Площа району (в межах басейну), км ²	Щільність об'єктів ПЗФ, од./ 1000 км ²
Вижницький	20	903,4	22,14	Верховинський	22	1260	17,46
Заставнівський	34	619	54,93	Косівський	35	986	35,50
Кельменецький	6	670	8,96	Надвірнянський	59	1293,6	45,61
Кіцманський	20	607	32,95	Коломийський	21	1000	21,00
Новоселицький	4	738	5,42	Городенківський	57	747,22	76,28
Путильський	25	884	28,28	Снятинський	15	600	25,00
Сокирянський	8	661	12,10	ВСЬОГО	209	5886,82	35,50
Хотинський	18	716	25,14				
ВСЬОГО	135	5798,4	23,28				

Створення і підтримання науково обґрунтованої, репрезентативної, функціонально цілісної та ефективно керованої системи природоохоронних територій є гарантією збереження унікальних і типових природних ландшафтів, зменшення темпів втрати біорізноманіття [2, с.42-55].

Література:

1. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16 червня 1992 р. № 2457 [Текст] // Відомості Верховної ради України. 1992. № 34. 502 с.
2. Чир Н. В. Актуальні питання дослідження природно-заповідного фонду Закарпатської області // [Вісник Одеського національного університету. Серія : Географічні та геологічні науки](#). 2016. Т. 21, Вип. 1. С.42-55.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_geo_2016_21_1_5